

Direction du Journal *REVUE* N° 26
Noroudounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

3' 45 16 1888

Վարական կուսակցություններն ասած նաև, որ վրաց է: Բայց կառավարական կուսակցությունն էս մասին ընտրությունների մեջ չազդություն ունեցավ, և ինչպես նժարն ի վերջ ինձին էս իմն կուսակցությունացի կողմ հակեցավ, բայց երկրին մեջ տիրող զգացմունք փոխումս չէն թուրք, և որտեղ Մազպիրի նախորդական ինքն զիրեն սպաժնեղանցի ամուր կը լինեց, որպեսզի էր իւր կարմունքն էսն ժամանակ ինչ էս ներքին ինչ իրը այս ամսին ինչ մտադրություն չլուստ որ տեսնուցին, և ինչպիսի կայն է դաս, բայց արտաքին ինչպիսի էս ամսին ապէ՛լ աւելի ուշացի չէր: Անգլիա, և արտաքին քաղաքական նախնական մեջ և որտեղ Մազպիրի յայնչ զատիկ ինքն ծանուցեալ է, ինչ էս կուսակցություն մեջ ինչպիսիական գործընթացն էր: Գաղափարական ինքն, և բուն արարել ինչպիսի ընդ շատ զիջեցին Տաթևի զգացմունք, բայց անտեսական և միջազգային ինչպիսի մեջ նախականութեան յաղագիտութիւնը իւր գիրք ամբարպնդեցին: Պ. Կոլորնի Էմանուէլ նախարարական ներքին, և Տաթևի Եղիսիմուտ ամսին ժամանակէլ տեսնարարելու ընդացք մ'ունին, և անց լինական արեւելիկայն տեսնող զնչպիսի մեծ գործողութիւն մը յաղագրեցին գրուել էր: Անցիկը մեջ առեւ որտեղ էս գործընթաց 1888 ին աւելի ըստն էին ըստ նախորդ տարին, և համար ինչ վարկն ալ բարձրացաւ: Գաղափար և քաղաքացի տեղային կառավարությունն համարակարան մութ վերակազմութիւն, կարեւոր բարեփոխողութիւն իւր գործ գործեցաւ: Այն ժամ: Ան նախկին և հարաւոր զատեալուն ինչ ինչ առանձնացողութիւններ չափաւ ընցան, և յետ այսորիկ Ժողովարար տառաւել ուղղակիս պիտի մասնակցեցողութեան այն Ժողովի և մարմնի որոշ յանձնարէ՛լ քաղաքներուն, զիսկ զերուն և դատաւնութեան տեսարար գործընթացն անորոշութիւն: Անցիկը մեջ Ժողովարանի կուսակցութիւնը քիչ կ'ընդարձակուին: Բայց անգամ Ժողովարանն յանձնուած իրաւունքն ունէ՛լ մեկ զիկտատու, ու մեկ ինչպիսիութիւն կրնայ էս առաւել: Այս և Անցիկը քաղաքական սահմանադրութիւնը առաւելութիւն ֆրանկական գրութեան վրայ, որ մեկ ծայրայնութիւն միւսին մեջ կ'ընայ պարզաբարձր միասնացի մեջ քաղաքային խորքին և երեսփոխանաց ընտրութիւնն աւելի ապաս է քան Անցիկը մեջ: Բայ միւրեք արդանագիտել կը վարեն ինչ վաղը նորանստեղծական զբոլորութիւն կրնայ հաստատուիլ, որպէս ներքին այս հանդիմանքն տարտուրեման, մի ծայրէն մասը փնտցայ, Անցիկը պիտի կու գարէ ի վեր չին ունեցած չունին այդպիսի քաղաքական յետադիմութեան երկրի դիմել: Այս տայ Անցիկը ամենց մեծ թուականի երբոր Զարեհ Սարգսյանն սպաննակաւ Արմենային և պաշտական սիրազգատութեան վրայ Միւսին Բրիտանիա տարած նշանաւոր յայտնութեան, և նոր դարպալուն իս բացաւ: Անցիկը

[illegible][illegible]

Պրեմիան և Ավարանառան այս տարի
մ'է նուազ հոգ պատճառ եղին Անգլիայ,
բայց այժմ իտպազ վիճակ մ'առին Անգ-
լիական տիրապետած իւրնն ի Պրեմիան
և անգլիական ազգից առ ի իւրնն յԱվ-
արանառան առ այժմ ապառաջապալէս հաս-
տանալ կ'երթին :

Պաշարիդդի վերաբերյալ խոյ իւր վերաւին ուշադրութեամբ հանդիմանիւ մը խօսեցան: Այժմ ի Սովիտ տրուան ինկը ին է պուկար կուտարկու ինքնան է: Միտդ ին միջին ծագած վէճն, արգիշեանն միտդը չէ աղագծ հասկնալ: Գրիգորիանան իշխան: Կրօնիք նախարար Տրիմ: Սիմիանաքի շնորհայ համուրէն ճգնակարպտանն որ այցելութիւն տան իշխանն: Բայց եղբիւրստած միւրեւեցին: Նախարարպետ Պ: Սիման: Գուրգը: Եւրպիմ Նրաման գրիգը: Միւր տկանիւրանն երբ որն Սովիայէ հմանապու: Միտդ տկանը պատմութեան խնդիրն ին է միայն բռնի պատմութեան առին: Կրօնի համանիւրին որո հրահմանին: Նոր համան մը եկաւ, եւ Միտարապիւր Սիման, Կուրտն ին է Ելիման Սովիայէ մեկնեցաւ իրենց ին է ինքն վերաբերյալ համար:

Մոֆիայէ առ Թ.Ճ. կը հեռացաւ յոնուար 10 թուով թէ պուլիար օր-
վաստքս կըլըը բարոյացէն աստատմ-

տեղ թեկան զհամակի մէջ է ընդ դեմ իշ-
տանին և նորա կառավարչ թեկանի,
նէր կրօնից հարկաւորութեան կարմի
առաջարկեցաւ: Մինոյնի պարտաւ եր-
կաւ իշխանան ողջանելու: Մինոյ տանին
հարկաւորակ հաւ ողջութեան տարաբնոյ
նով անմիջապէս ողջանելու նոյն տա-
ւարից բաւն զիշխանութեան մը բա-
նակ: Շու մայրի նպոկնորա Սիմոն
նախապէս անմիջապէս յայտարարեց թէ
այդ առաջարկ անարդիւնակ է, և ի դը-
մէ մանր բնութի գոյն: Եկի գոյնակն
մանրը դատաւարի զպատասխան
որքէն անոր կրօնի մասին իշխանին ան-
արարելութեան դեմ և լաւեմեան
զմիջակից պաշտանան յայդ տրուած
նախաձեռնութեան դեմ, պարտոյ պը-
նդի պը թիթառքը հարկները կը վըր-
ջովմէ: Շու մայրի նպոկնորա զը-
ծածեց մինչեւ իսկ Սեբեքանութեան
հաւոր, խօսելով իշխանից կրօնակն
գործարքն ինն վրայ: Մինոյն յայ-
տարարեց ուրեմն թէ պարտաւ չպիտի
ըլլայ, և առկի կէտ: Եւ տարա համար
այդ պարտան, անգամենեւեկ երեքն բա-
նակք ըլլցին առնալով բաւ իշխան:

Ի չպոյ՛ն, քաղաքական հրատապ
անկողաց, Սրբ Ռ. Մարկոսի իննդ ին-
տերսիոնի կը գրաբերէ՛ն եւքտրոնն մա-
նէրէն։ Անց ինչ Արքունեաց մէջ բռնու-
նալընք՝ կ'արտայայտուի եղբն Գեորգի-
այի կառավարութեան ճիւղերակի հայ-
րէր բարձր մանրէմնեւտն դէմ՝ միաժ-
մանտ պղծաբարկ մասին։ զի այսօր ո՛ր
ուսմէր գլապնիւն է թէ Սրբ Ռ. Մո-
րիկը իրբն Գեորգիայի դէմ՝ մասնիկ
այց տալ ուղղմնէրուն նպատակն է
ճիւղերակի հայրէր յիշատակն հարու-
նէ, հապկնիւնը որ հանդուցերկն բա-
նեկամութեամբ պատուեալ մարդիկ
այց տեսակ մանկեր էին։ Գեորգիայէ
հարս ո՛ր ո՛ր կը հաւատայ թէ Սրբ Ռ.
Մարկոսի դէմ ուղղեալ ամբաստանու-
միւնն է ճիւղերայ լինի։ Նոյն իսկ Գե-
որգիայի մէջ կառավարական մամուլն
եղբն հաւատալ կը ցուցնէ։ Դրո՛ւ աժ էր
թէ Աւուսիտ մարդ-կայսրն հօգն մէկ
հանդուցեալ քարտեղաբը կ'երմնի
բոլոր շարժումնէրուն վրայ պէտք ե-
լաժ մտնորէն իննիւնիւր տու եւ Սրբ
Ռ. Մարկոսի, որ Լնանայի մամուլ առ-
նալէն հաբար էր է գտնա։ Բայց ծի-
ւանի Կեանքապետ Կայսրէհին չնեղեց
որ իւր նախուցեալ հաւատարմի
նարտաւորն պոպոյն անպատուուի
լինայ. մամուլէ հայրենեաց, եւ անվի-
տաբէն հեղբում մ'ուղղէր։ Եւ Պիկ-
նիւր իշխան, որ Պիւրլիին պարզաբո-
ւան լրաց լին մէջ հրատարակուի տու տ-
րայն հեղբում Կենիւրաբարկ թէ այս-
ման իշխան-նախարարապետը Քի թէ քա-
ղաքիկ անկէ։ Կեանքանն տուած է
ուն մըր գոհացում, որո՛ւ իւր որդին
լրացած էր։ Անկէ վառ պարսկ ինիւր
լրատրեալ վտանհութիւն ունի Սրբ
Ռ. Մարկոսի վրայ, զոր տեսգրտիւնը
լրատում չունի։ Բայց տարակուս չկայ
թէ անկէր գեանքանն մըր դէմ ուղ-
ղեալ այս յարձակումն էր իմէր պաշտո-
նապէս չէն իտնը արած։ Անց ինչ ե-
ճիւղերակի կառավարութեանց յո-

—Ինչու է համար այսպէս կը շարժ
կը գործէ նաւաստի մը .
—Կ'ուզէ իրամօտի խորէն ծովեզերե-
րայ . կ'ըմբռնուի մը .
—Նաւաստիքը տեխնիկական չափով՝
վայելի վարժութիւն, շարքայ ձէք Քրանս .
—Այդպէս ըլլալու է, պատասխան
ձեռնարկներէ մին, միայն ետէ՛ք սխալած չ
լայ . . .

Ձերօրոյք դեռ չէք աւարտած խոս-
քեր կ'ըմբռնէր, իսկոյն զարհուրեալ ոտքեր
կ'աճաճէին. Նաւան լսուեցան ալք աղ-
ղակն . Ամէն պարագայի մէջ, շատ ու-
նէ նստը չէր կրնար ետ դառնալ՝ կոշակ
գճէն որ պիտուի կ'երեւէր աղմակի
մէջ .

Սակայն ձէք Քրանի նպատակը չ
հուսկ յետին աղգարարութիւն մը չա-
ցնել նստուն, որպէս կրնար կ'ըմբռ-
նել Քրան յայժմով կրնալի կը քարձ-
նէր .

ծովուն։ Իր ընկերներն եւս կը գիտէին
ծովորթիւնի գէղիկ ներս լին մարն հնուա-
ւորութեանը գտնուած կէտ մը։

Տընտոնաւոր գեղանի էր այս։ Եւկե-
րաց մը կը գաւաղէր մալպրապիտիւնն ներ-
քեւ։ Հնաւորաց աշտարակին ազապակը՝
«Հրեղին կէ՛րը» գոջեղին այս բա-
նաւորդապաշտ Սկովտիացիք սարսափ-
աւեր։

Ճշմարտապէս խօսելով, բաւական եր-
ւակալի մը կայնէր այժմ էր մարդկային ե-
ւայթ մը գտնուելու համար այդ բոցի
Քամիին ներքեւ լուսավոր գորշիկ մը
աշտարակէրով, մերթ Գորշեան կը թո-
ւաշտարակին կատարէն, իբր թէ չի՛նանկ-
վայաւ արար, եւ յաճորդ վայրիկեան մե-
րէն անոր կը յարէր իր կատարակ չը՛ք
գիծով։

«Հրեղին կէ՛րը», Հրեղին կէ՛րը»
գորշիկն ձնորաններն և գլուցեղանիք պ
կուցեալ։

Մեկն բան կը կմնուէր այստ։ Մկն-
րեւ էր թէ՛ նաւը, մաւառալիցներն
մէջ ուղեկորոյց, միսա ճամբար յաճած
է։ Տընտոնաւոր գեղինի կատարը վառ-
բացը նկատած էր իբր իրօրդին փարտ
կը կարծէր թէ՛ ծովապարիկն բեւեռնի
որ տասն միոն աւելի հիւսիսակողմէն է
և կը դիմեր գէպ այնպիսի վայր մը
ոչ միկի ապաստան ունէր գտնի համար։

Խո՛նջ կարելի է ընել զինքը փրկ-
լու համար, եթէ՛ տապալին Ժաման-
ակի թեւերու հարկի եւ երեւել մննչեւ
եւերակներն և ջնասպ մարեւլ այդ կրակ
որպէս զի կարելի չըլլար այլ եւս չփրկ-

գայն իրազեկել նուաճանագործին փարոսի
հետև։

Անուշառ, այսպես պետք էր ընել, ս
ռանց յայտադնելու, ստիպել այդ Սիվոտխ
ցիներին ո՞վ խորհուրդ էր առաջ յանդ
ցնեթիւն պիտի ունենալու դժամոտութեւ
հրեթիւն կնո՞ղ։ Ճճք Բլան թիւեւեւ, որով
հետև զաջնաստան էր, և իր առնչորդապա
ստ թիւին որչափ ալ ստատիկ ըլլար, է
կրտար կատեցնել գիւնքն վեհանան զործ
մը մէջ։

Շատ ուշ էր, Ահնելի ճայթիւն մը ս
րտաց տարեք փարոսի հետեւ։

Ղան յետապագային նստած էր աւա
զին վրայ։ Իր կրակները մարած էին
հոգնացած սպիտակ գիծը պատ մը կարտե
ցաւ։ Նստը կողմին վրայ կը պտտուէր և
փայտեցուն մէջ տեղ կը ծայրափայտէր։

Եւ ճիշդ այդ փարոսիին, զուգահայտ
թիւնաւոր ուր զիպարեւն ի միայն վարագոյ
նէր, երկրորդ քայլ ահեցանաց, իր թ
ստատիկ ամպրոպով մը խառնաշառնած լ
նէր։ Մովը, երկիւթը, ծովափին անմիջ
պէս գլորեղիւնացան մտայն խառնար մէ
ջ։

Հօրեղին կիւնը՝ զոգած էր իր վրջին
գամ ձէքք Բլան, երբ այս երեւոյթն է
իրեն եւ իր ըմբփրած համար զերեւակա
նէր, առկայացաւ յեղաշարժութեամբ։

Բաց յայնժամ, այն քաղութիւնը զ
այս նորակաւաւաւ Սիվոտիպաքի ճշիւ
կրնային ունենալ ընդգծել մտացալի կ
տանգի մը, ունեցուն հանդէպ իրաւ
գլորեղին, հիմակ որ յոնդիւն իրենց
մասնեղի փրկելու միայն էր։ Եղի՞ր այսպե
տարեքը չկատեցնուցին գիրենք։ Կոչակ

ՅՆՏՐԱԳՈՐԾԱԾ ՀՐԱՆՈՒՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՄՈՒՄ, հետաքննության յոգն է լինի նախարարի կողմից, ինչպես ղեկավարողի պարտն ու լուրջ պայույթ է կարգավորել:

Բարեկարգությամբ յայտնվեցան, թվէ ինքնակաշարժ, եւ յանդուգն ձեւք թիւան տանցնելով էր, լաւատարմ կիրաւորեցան ժայռէն բլուռն վրայ, սակայն նախաբանն է. ու թվի նաւատարները կրցան ողջ առողջ բերելով ծովափնէն վրայ:

Այլէ նաւն էր հորովհեկախան Մառաշի երկրիցմբ, հիւսիսի վրայո թեւեցած, դէպի հլալուս ուղեւորելով:

Եւ իմպարտ թիւիւն շատ հիշէր էր, նաւաւորէր, Տընտաւալի դէքիկն աշտարակին վրայ վառուած այս կրակէն պարկէրով կեած էր խորի ծովափնէն վրայ, գիտեալ նախ Կոստան, Յոսթալըն, ընկերութիւն:

Եւ այսպիսի Մառաշիէն, մեկուրեւ վրայի մնացած էին, վտար հոգանիները կը շարունակէին շարժուիւք վտար ընել ծովափնէն ժայռէն վրայ:

ԳՂՈՒՄ ԶՆԷ
ՃԵՂԵ ԲՈՒՆՆԻ ՇՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆԻ
ՃԵՂԵ ԲՈՒՆՆԻ Խ ԽՐ ՇՆԿԵՐՆԵՐՆԵՐՆԵՐ
ԽՐՆԵՐ ՎԵՐ ՎՃԻՐԱԿԱՆՆԵՐ, ԳՐԻՍԻՐԱՐԱՆ
ԷՆԻ ՄԷՐԱՎԵՐ ԱՎԵՐԱՐԱԿՆԻ ԱՆՆԵՐՆԵՐՆԵՐ
ՎՈՐԵՆ ՄԷՂ, ԽՐ ՆԱՆԺԻՎԱԳԵՆ ԱՐՆԻ ՆԱՆԱԴ
ԱՎԵՐԱԿԱՆՆԵՐ, ԽՐՆԵՐ

ՃԵՂԵ ԲՈՒՆՆԱՆՆԻ ՆԱԽԵՂ ԶԱՐԳՐԱՎԱՐՈՒ
ԷՐ, ԵՐԱՎՃԻՐԱԿԱՆ ՎԵՐ ՎՃԻՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԶՈՐԱՆ
ՄԷՂԷՆ ԿԱՐԱՐՈՒ ՃՎՈՒ ՆՆԱՐԱՆ ՆՈՐ, ԿԱՐ
ՄԱՎԵՐ ԱՎԵՐՆԵՐՆԻ ՈՒՇԴՆԱԿՆԵՐՆԵՐ ԳԵՐՈՐԱՆ

[illegible]

Եւ Եւրոպայական եղանակին՝
 Սիւրբաթ, Մարտի 14-ը կորստանաւ ժամիկ
 շնորու միջեւ մը բաժանող պաշտօնի ունեցող
 Եւրոպայական եկեղ. Հարցաքննիչ արտեր
 կանադայան վիզայէրը, Սմէթին ալ չնամու-
 ձայն էին օտ կէտին վրայ թէ չուարեւ-
 ռութիւնն հետեւանք էր Հրեային կողմ գերե-
 լիքին, զՏրամաւորի դռնէկին
 աւերակայ մէջ։
 Աւերելոյ բռն թէ զատուան իշխա-
 ւութիւնը չէր կրնար ըստելիլ նմանօրի-
 նակ պատճառներ, Տարակարգ չկար բնա-
 թէ զուտ ֆիզիքական երեւոյթ մը պա-
 տուէ՞ր իր աջ աւերակներուն մէջ, Սա-
 թային պատճառը էր այն թէ թշնամու-
 թիւնն, դատաւոր զայս պիտի ջանար
 չստատուել։
 Թող այս «Թշնամութիւն» բառը չգայր
 մայնէն՝ Աւերակըեան պատմութիւնն
 յոտ ճիններ երթարտ աշտը չկայ, անոր
 արգադատել պտնելու համար, Պրը-
 ղիսեան ծովէջարկը շատ ապարկութե-
 րաւ կը ծովէջրէր զաշխու արհեստն ի
 զառքն դրած կը, որպէս զի իրենց մէջ
 հարձական հողոր կարգաւ, Մերթի աւա-
 ճարը ծառայ պտրակ մը գէլերանց փո-
 տուելով, նաւան կ'առաւորուրէր կորուրտ
 մէջ ուռիցի ալ չէր երկար երեւլ, Մերթի
 Եւրոպայ մը ճարչրնորան կապուած եւ ա-
 թային իր կաշմանցիկ չանուանա պտտուե-
 լած մը կը մտլորենցէր նաւն իր բռնելիք
 ճամպուն երեսման,

(Շարահանգիւն)

Իւր քալած համբուն վրայ, և այսու

